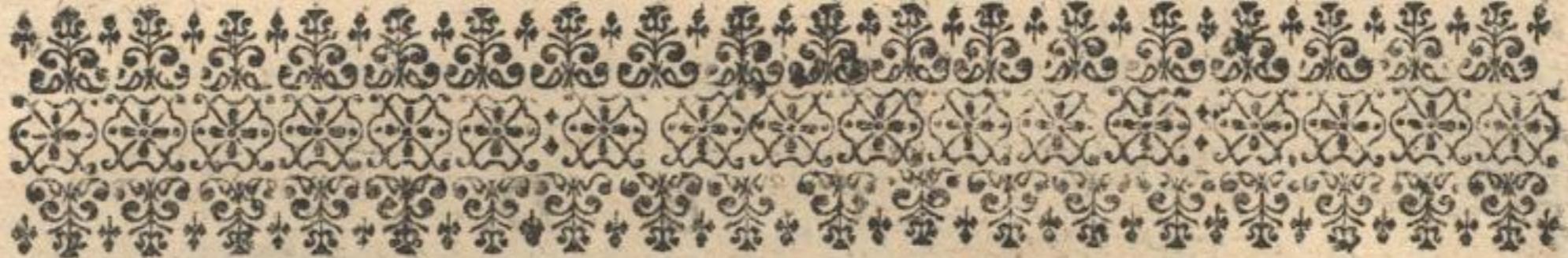

3

C. B. D.
CURIOSA LOGICA
b. e.
QUÆSTIONES CONTROVERSAS
E PRIMO LO-
GICES LIBRO
PETITAS,
IN GRMNASIO ZITTAVIENSI
Praefide
CHRISTIANO Weisen/
EJUSD. GYMN. RECTORE.
ad d. 13. Dec. M DC LXXVIII.
Solenniter ventilandas
proponit
PAULUS ANTONIUS, Zitt.

Typis Michaelis Hartmanni.

I.

Logica est disciplina instrumentalis, est habitus,
est facultas, est scientia practica, est ars.

II.

Objectum Logices est intellectus. scilicet tres mentis
operationes, & sunt res omnes.

III.

Finis Logicae est modus sciendi, est veritas, est syllo-
gismus.

IV.

Cæterum quia Logica dirigit tres mentis operationes, tribus par-
tibus ea occupatur, quibus agitur de terminis simplicibus, de E-
nunciatione, de Syllogismo.

V.

Non repugno, quartam mentis operationem vocari Methodum:
ego tamen crediderim, operationes multiplicari præter necessitatem.

VI.

Sed videbimus nunc aliqua de Termino, qui communiter defini-
tur vox, in quam resolvi potest Propositio.

VII.

Is verò terminus, quia vel universalis est, vel singularis
mirum non est, doctrinam de universalibus ampliam in Logicâ facere
paginam.

VIII.

Quicquid tamen sit controversiarum: nobis universalia dici posse
videtur & res, & conceptus, & nomina.

IX.

Alioquin universalia dicuntur prædicabilia, ob adhærentem apti-
tudinem, quā possunt in propositione occupare locum prædicati.

X. Est

X.

Est verò prædicatio vel in quid, h. e. in casu recto, vel in quale h. e. in casu obliquo.

XI.

Ast accipiuntur prædicationes morales, qui prædicationes in Quale solent exprimere in casu recto e. g. homo est Doctor. Homo est Consul. &c. nisi velimus in his exemplis prædicationem in quid, sensu sc. morali agnoscere.

XII.

Prædicationis in quid fundamentum petitur è doctrinâ univocorum: prædicationes in quale fundantur in doctrinâ paronymorum.

XIII.

Non opus est, ut augeatur quinarius Prædicabilium numerus: Genus, Species, Differentia, Proprium & Accidens.

XIV.

Supra Prædicamenta datur Conceptus superior, ast non dicitur Genus: in prædicabilibus tamen eo potest aliqua tenus referri.

XV.

Dantur species monadicæ: neq; tamen rationibus carent, que species ejusmodi non recipiunt.

XVI.

Differentiarum exempla vix peti possunt è classibus rerum physicarum: major copia est in classe rerum moralium, quippe quas hominum opinio s. imputatio constituit. e. g. Si Princeps facit consiliarium, necesse est, à Principe cognosci differentiam consiliarii. Et bæc est causa, cur à Logicâ non possit abesse arbor prædicamentalis rerum in disciplinis moralibus definiendarum.

XVII.

Propria sunt, que demonstrari possunt per differentiam.

XVIII.

Etsi accidens, ut sonat definitio, adesse & abesse potest citra subjecti corruptionem; ea tamen prædicatio. Homo moritur, non immitio, refertur ad hoc prædicabile.

A 2

XIX.

XIX.

Prædicationes Tropicæ referri ad Logicam nequeunt, nisi reducantur ad significationem propriam.

XX.

DEUS non potest vocari individuum, sed rectius appellatur singulare.

XXI.

Individuum vagum verè est individuum.

XXII.

Quando nomen Ludovicus prædicatur de XIV. Regibüs Gallia, aut Carolus de V. Imperatoribus, prædicatio est æquivoca.

XXIII.

Principium individuationis est existentia, unde res sit apta, admittat demonstrationem: HOC EST; hæc igitur aptitudo, quam aliqui vocant hæcceitatem, non est individui differentia constitutiva, sed proprium consequens.

XXIV.

An analogæ cum univocis debent confundari, ampla controversia est; cui tamen medetur distinctio conceptus formalis, & objectivi. Dari enim potest univocatio formalis, cui accurate non respondet objectiva.

XXV.

Qui admittunt analogæ attributionis, ea tamen adhuc separare debent ab illis terminis, qui Aristoteli dicuntur communia ad unum.

XXVI.

Alium quoq; usum habet doctrina univorum, & paronymorum: quippe ostendunt terminorum convenientiam; adeoq; fundamentum afferunt propositionum affirmativarum.

XXVII.

Ex adverso terminorum repugnantiam, h. e. fundatum propositionum negativarum præbet doctrina distinctionis, & oppositionis.

XXVIII.

XXVIII.

Quia terminus vel prædicamentalis est, vel transcendentialis: non absurdum est in Logicis ordinari classes rerum; nec absurdum, in Logicis fieri mentionem terminorum transcendentalium, quos alioqui Metaphysica hodierna, quasi in Lexico Philosophico propone. Sine quo enim modus sciendi non obtinetur, quem diximus Logicae finem; sine hoc ne Logica quidem esse videtur integra.

XXIX.

Neq; tamen pulchrum est, convellere terminos antiquos, cum sufficiat, Logices studiosum intelligere, ad consummationem suæ disciplinæ requiri Lexicon hoc Philosophicum, quod exterho scientia vestimento terminorum non ineptum ordinem digessit.

XXX.

Prædicamenta numerantur decem, quia sic numeravit antiqui, quam in re parvi momenti hadenus refutare non libuit.

XXXI.

Est audior, qui dodecim statuit prædicamenta, undecimum Arte factorum, duodecimum Extravagantium h. e. eorum, que in certis prædicamentis collocari nequeunt.

XXXII.

Sed Artefacta, quoniam docentur à Magistris nudâ praxi contentis, raro definiuntur, unde non opus habent arbore prædicamentali: Extravagantia verò meliorem adhuc ordinem desiderant.

XXXIII.

Sunt Icti, qui ductu Institutionum Imperialium non inepte prædicamenta Personarum, Rerum, & Actionum excogitarunt.

XXXIV.

Nobis optimum videtur, conceptus morale's referre ad classes rerum physicarum, quibuscum aliquam habent analogiam.

XXXV.

Maxime autem falluntur, qui moralia crediderunt pertinere ad prædicamentum relationis. Si n. Princeps, Consiliarius, Consul, &c. nuda sunt

Juni relata, ostendant mihi arborem prædicamentalem, ubi tales termini
relatis annumerentur. Vel si e. g. Principis genus est persona, dicant
mihi, quomodo persona sit in prædicamento relationis.

XXXVI.

Ut clarius pateat, quomodo moralia comparari debeant cum physi-
cis, aspicamus jura agendi aliquid, que probe conveniunt cum po-
tentiis naturalibus. Sicut enim ventriculus præ cæteris membris, potenti-
am, & quasi. jus habet concoquendi cibum; ita e. g. aliqui è civibus jus
s. potentiam moralem coquendi cerevisiam: nec video, cur potentia ven-
triculi sit ens absolutum, jus braxandi ens relativum.

XXXVII.

Sic quemadmodum pulchritudo corporis refertur ad qualitates
patibiles; cur pulchritudo moralis, que consistit in nobilitate, opu-
lentiâ, aliisq; splendoribus, non referatur ad eam ipsam classem? sic si re-
spectus morales faciunt personas aequales, aut inaequales, cur non sit ma-
xalis Quantitas s. mensura existimationis?

XXXVIII.

Certe cum dicimus, hominem vivere in statu ecclesiastico, poli-
tico, militari &c. imo cum dicimus, civitatem versari in statu belli, aut
pacis, quid designatur aliud, quam locus quidam moralis, in quo
contineantur sive personæ, sive societates.

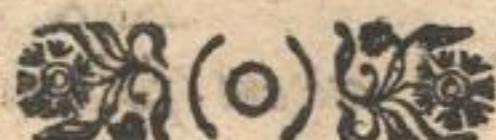
XXXIX.

Equidem Personam h. e. accidentium variorum subjectum referri
ad prædicamentum Substantiæ, eo minus dubitari potest.

XL.

Non errant qui doctrinam de Suppositione tractant libro primo;
neq; contemni possunt, qui eandem reservant usq; ad librum secundum.

Tantum!

Co.

Corollaria Rhetorica.

I.

ET si Rhetorica & Oratoria idem videntur significare; usus tamen introduxit diversitatem, ut Rhetoricae potius Theoriam: Oratoria Praxis designet.

II.

Oratoria Communis & Ecclesiastica non differunt, nisi quis artificia thematum politicorum, physicorum, militarium &c. specie distinguvi concedat.

III.

Modus tractandi Exegeticus primario quidem spectare videtur ad Orationem Ecclesiasticam, quippe quae fundamenta suarum thesaurorum desumit ex interpretatione dictorum Biblicorum: interim eundem observare potest. Itius in Legibus suis, immo quilibet Orator, qui intelligit, quantum valeat amplificatio per paraphrasim.

IV.

Necessarium non est concionibus praemitti Exordium.

V.

Neque tamen absurdum est, concionibus praefigi tria Exordia: primum generale ante praelectionem textus, alterum speciale post textum; tertium specialissimum post ipsam Propositionem.

VI.

Neque minus improbari possunt, qui Exordium ferè extendunt ad reliquæ concionis prolixitatem: potest enim aliqua pars è textu cum auditorii commodo tractari ante Propositionem.

VII.

Qui usum è textu eruit, optimè procedit, si habeat argumenta insita h. e. si afferat ejusmodi conclusiones, quarum medius terminus la-

dec

et in textu: sed qui Exegesin adhibet, potest uti argumentis alienis h.
e. ex alio Scripturæ loco petitis.

VIII.

Concordantias optimè tractat, qui semper consulit, & plerumq;
consulendi hunc laborem dissimulat.

IX.

Historiae, & dicta gentilium à concionibus omnino band excludi
debent: sed honor semper relinquendus Scripturæ, cuius unicum verbum
totas hominum paginas vincit.

X.

Conciones allegoricae non debent contemni, si saltem allegoria,
tanquam signum, sit notior ipsa re, tanquam signato.

XI.

Tropi & omnes Figuræ ad Hermeneuticam quidem spectant, ac
ad eò eruditis scitu sunt necessariae: verum ad Oratori am practicam sem-
per non pertinent.

XII.

Non opus est, omnem concionem habere duas, vel tres partes:
consuetudo tamen obtinuit, ut numerus ternarius, tanquam sacer fas-
tis eleganter obseretur.

